

FAIR

(forum for anti-doping in recreational sport)

Zhrnutie

2017-2020

Zhrnutie projektu FAIR

1. Projekt FAIR (<https://www.europeactive-euaffairs.eu/projects/FAIR>) je založený na poznatkoch, ktoré poskytla štúdia o prevencii dopingu v rekreačnom športe (SoDP)1 vedená EuropeActive, ktorá zdôraznila že doping v rekreačnom športe zostáva veľkou hrozbou. Projekt FAIR bol spolufinancovaný Európskou komisiou v rámci programu Erasmus + a bol naplánovaný na tri roky, počnúc Januárom 2017.
2. Európska komisia definovala rekreačný šport ako „šport, cvičenie a fyzickú aktivitu, ktorá sa uskutočňuje v súťažnom alebo nesúťažnom prostredí na nízkej úrovni a zapája účastníkov/ jednotlivcov do športových podujatí, fitness centier, športových klubov a klubov voľného času a do outdoorových aktivít.
3. Ciele FAIR boli preskúmať existujúce intervencie v oblasti prevencie dopingu (Technical expert group -TEG 1) a to aj v oblasti potravín a doplnkov potravy, (TEG 2) a podať správu o ich postupoch, aktualizovať prehľad základných údajov o programe a navrhnúť druhý Antidopingový kódex.
4. Každý rok sa uskutočnilo fórum, ktoré bolo hlavným nástrojom šírenia a propagácie projektu. Toto fórum sa stalo jedným z najdôležitejších príležitostí pre európskych antidopingových expertov, politikov a zainteresované strany v oblasti športu, aby sa zišli na zdieľaní nápadov a postupov. Fórum bolo zriadené ako stabilná udalosť, schopné ovplyvňovať národné politiky EU.

Meniaca sa krajina v prevencii proti dopingu v rekreačnom športe

Súhrn Profesora Fabio Lucidi a Dr. Andrea Chirico

„ Z psychologického hľadiska je doping koncipovaný ako cieľovo orientované správanie. Zatiaľ čo na profesionálnej úrovni súťažená toto cieľové dopovanie získava výhodu nad súperom, toto nemusí platiť nad súperom v rekreačnom športe. V tejto kapitole sa skúmajú rôzne psycho-sociálne teórie a premenné uplatňované vedcami s cieľom pochopiť mechanizmus dopingových zámerov. Výsledky skutočne naznačujú že tieto modely sa zriedkavo používajú v Antidopingovej intervencii. Preto je potrebné spojiť výskum založený na modeloch, ktoré sa zameriavajú na porozumenie dopingmu, s údajmi pochádzajúcimi z intervenčných prístupov, pričom sa zohľadnia aj nové alebo integrované modely súvisiace so špecifickosťou cieľa rekreačných športovcov. Okrem toho, vzhľadom na časté používanie potravinových doplnkov najmä u mladých športovcov, by výskum mal zobrať tiež do úvahy intervencie zamerané na teóriu, aby sa športovci oboznámili s možným rizikom kontaminácie alebo s jasným odôvodnením svojich možností. „

Zhrnutie TEG 1

1. Rastie obava, že používanie liekov (doplnkov) zvyšujúcich výkonnosť mimo elitného športového systému je rozširujúcim sa a problematickým javom. Zatiaľ čo pre športovcov na elitnej úrovni je konečným cieľom dopingu získať výhodu oproti súperovi z hľadiska fyzického výkonu. V rekreačnom športe je motivácia na používanie dopingov nejednoznačná a môže zahŕňať tak zvýšenie výkonu, ako aj estetické aspekty.
2. Správne teoretizované sú dopingové kontroly ktoré sa javia ako kľúčový spôsob zásahu proti dopingov rekreačných športovcov, pretože sankcie sa uplatňujú zriedka, účinnosť dopingových kontrol v tejto skupine je sporná.
3. Preskúmanie účinnosti existujúcich zásahov zameraných na zníženie dopingov v rekreačnom športe odhalilo nedostatok kvalitných štúdií, z čoho vyplýva, že dôkazová základňa antidopingových zásahov v rekreačnom športe je stále v počiatočných fázach vývoja.
4. Intervencie, ktoré využívali celý rad metód zahŕňajúcich väčší počet techník zmien správania kombinovaných s vzdelávacími a informačnými komponentami, boli vo všeobecnosti spojené s povzbudivšími výsledkami. Sľubné zásahy zahŕňajú spoluprácu medzi inštitúciami, snahu o angažovanosť v oblasti antidopingových hodnôt, aktívne učenie sa a zameriavanie sa na pozitívne hodnoty súvisiace so športom namiesto použitia „strašidelnej taktiky.“
5. Existujúce programy zamerané na adolescentov sa zameriavajú na témy, ako sú ideály tela, médiá, poruchy príjmu potravy, účinný silový tréning, tlak rovesníkov a fair play, a zameriavajú sa na vytváranie pozitívneho obrazu tela a poskytujú adolescentom nástroje na odolávanie tlaku rovesníkov.
6. Medzi najbežnejšie prekážky patrí nedostatok ľudských a finančných zdrojov. Niektorí respondenti uviedli, že chýbajú dostatočné právne rámce, zatiaľ čo iní uviedli, že prekážkami bola nedostatočná spolupráca medzi kľúčovými zainteresovanými stranami a nedostatok príkladov osvedčených postupov.
7. V rekreačnom športe sa čoraz väčšia pozornosť venuje antidopingov a väčšina krajín považuje prevenciu dopingov v rekreačnom športe za dôležitú. Národné antidopingové agentúry sa všeobecne ujímajú vedení škôl/učiteľov, športových federácií na vzdelávanie.
8. Na rozvoj úspešných zásahov pre túto skupinu športovcov je potrebný ďalší výskum.

Zhrnutie TEG 2

1. V národných potravinových organizáciách existujú rozpory v terminológii a definíciách potravinových doplnkov, čo naznačuje že neexistuje žiadne globálne chápanie potravinových doplnkov. Väčšina kontrolovaných definícií uznáva výživové doplnky ako potravinové zložky, ktoré sa používajú na doplnenie stravy jednotlivca.
2. V rámci EU sa viacero zákonov týka potravín, potravinových doplnkov a potravín určených pre športovcov. Mapovanie regulačného terénu je veľmi náročné.
3. Na zabezpečenie konzistentnosti správ a spracovania výrobkov vo všetkých členských štátoch EU sú potrebné formálnejšie právne predpisy a objasnenie potravinových doplnkov.
4. Za posledných 15 rokov bolo zavedených niekoľko systémov certifikácie doplnkov výživy v elitnom športe, zatiaľ však neexistujú právne predpisy v celej EÚ týkajúce sa nezávislého testovania doplnkov stravy určených pre športovcov, pokiaľ ide o kvalitu a čistotu výrobkov pred vstupom na trh, hoci Európsky výbor pre normalizáciu v súčasnosti pracuje na európskych normách s názvom „Prevenčia doping v športe - Správny vývoj a výrobné postupy zamerané na prevenciu prítomnosti zakázaných látok v potravinách určených pre športovcov a potravinových doplnkoch.“
5. Všetky NADO, ktorí sa zúčastnili prieskumu, uviedli, že poskytujú usmernenie pre športovcov a realizačné tímy športovcov, aby sa znížilo riziko neúmyselného doping z jedla a športových doplnkov. Približne 70% všetkých NADO a medzinárodných federácií (IF) schvaľuje alebo odporúča postup minimalizácie rizika doplnkov.
6. Takmer všetky NADO a väčšina IF upozorňujú jednotlivcov na najnovšie riziká kontaminácie a / alebo falšovania doplnkov. Polovica z nich poskytuje upozornenia na riziká týkajúce sa konkrétnych produktov pomocou viacerých kanálov, napr. webová stránka, vzdelávacie programy, sociálne médiá a informačné tabule. Žiadna z organizácií však neuviedla účinnosť týchto metód.
7. Pri riešení rizika neúmyselného doping z jedla a doplnkov športovcov je potrebná konzistentnosť, spolupráca a komunikácia medzi organizáciami.
8. Univerzálny systém varovania podporovaný multidisciplinárnymi organizáciami by mohol zlepšiť procesy minimalizovania rizika poskytnutím jasného dôkazu o kontaminácii doplnkov alebo riziku falšovania. Vyžaduje sa neustály pokus o vývoj, poskytovanie a vyhodnocovanie informačných a výstražných systémov.
9. Koordinovaný prístup k zlepšovaniu správ a systémov okolo jedla a doplnkov zlepší rozhodovacie procesy športovcov a pomôže znížiť neúmyselné dopingy v športe a chrániť pred zbytočným poškodením športovcov.

Professor Ask Vest Christiansen –TEG 1

„Keď sme začali tento projekt, naším celkovým cieľom bolo preskúmať existujúce preventívne zásahy dopingu ... uvedomili sme si, že neexistuje žiadny presvedčivý dôkaz o tom, že dopingové kontroly, stratégie znižovania škôd alebo vzdelávacie práce pri znižovaní pre valencie užívania. Zistili sme, že zásahy boli úspešnejšie, ak sme skôr posilňovali pozitívne športové hodnoty, než sa zameriavali na negatívne aspekty dopingu, spolupracovali naprieč inštitúciami, vyhýbali sa „strašidelnej taktike“, zapojili športovcov a použili veci, ako sú certifikačné programy alebo kódex. “

Professor Susan Backhouse – TEG 2

„Stručne povedané, existuje potreba konzistentnosti, spolupráce a komunikácie medzi organizáciami pri riešení rizika neúmyselného dopingu a poškodenia zdravia v dôsledku používania doplnkov stravy. Kolektívny prístup k zlepšeniu vzdelávacích snáh a systémov týkajúcich sa používania doplnkov stravy posilní rozhodovacie procesy zúčastnených strán a pomôže znížiť neúmyselné dopingy v športe a zbytočné škody na spoločnosti ako takej.“

Projekt FAIR v rekreačnom športe by nemohol byť dokončený bez príspevkov mnohých organizácií, jednotlivcov a odborníkov v oblasti antidopingu. Poďakovanie sa musí samozrejme venovať projektovým partnerom, ktorí realizovali plán projektu s maximálnym nasadením a profesionalitou, a preto by sme chceli poďakovať týmto partnerom a jednotlivcom:

Prof Michael McNamee (Swansea University)

Prof. Susan Backhouse (Leeds Beckett University)

Bart Coumans and Erik Duiven (Anti-Doping Authority Netherlands)

Anne Thidemann (Virke)

Fredrik Lauritzen (Anti-Doping Authority Norway)

Prof. Ask Vest Christiansen (Aarhus University)

Dr Michael Petrou (Cyprus Anti-Doping Authority)

Prof. Fabio Lucidi (La Sapienza University of Rome)

Dr Andrew Bloodworth (Swansea University)

Gaetan Garcia (TAFISA)

Cliff Collins (EuropeActive)

Francesco Capuani (EuropeActive)

Vedci:

Rasmus Kjær (Aarhus University)

Luke Cox (Swansea University)

Evie Ham (Swansea University)

Katharina Gatterer (UMIT University)

Dr Andrea Chirico (La Sapienza University)

Dr Helen Staff (Leeds Beckett University)

Meghan Bentley (Leeds Beckett University)